PATENT.LAB

ՎԵՐԼՈՒԾԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ · 2026 Թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Մտավոր սեփականությունը Հայաստանում

2001–2025

ՄՍ զարգացումը և պաշտպանությունը՝ ըստ ՀՀ մտավոր սեփականության գրասենյակի տարեկան 25 հաշվետվությունների, որոնք համադրվել են երեք լեզվով, և ՄՍՀԿ տվյալների

25
ՄՍԳ տարեկան հաշվետվություն, 2001–2025

3
լեզվական տարբերակ՝ հայերեն, անգլերեն, ռուսերեն

×4,8
ապրանքային նշանների հայտերի աճ

9 285
եվրասիական արտոնագիր գործում է Հայաստանում

00
Ix
PATENT.LAB

2025-ի հիմնական տարրերը և բովանդակությունը

25 տարվա ընթացքում Հայաստանի մտավոր սեփականության համակարգը հետխորհրդային տիպի արտոնագրային գերատեսչությունից վերածվել է սպասարկման ծառայության, որի աշխատանքի հիմքն ապրանքային նշաններն են: Ստորև ներկայացված տասներկու «տարրերը» 2025 թվականի հիմնական ցուցանիշներն են:

01 **Tm** Ապրանքային նշանների հայտեր, ազգային ընթացակարգ **3 863** 2025	02 **Md** Մադրիդյան համակարգ՝ ծանուցումներ դեպի Հայաստան **2 885** 2025	03 **Pt** Գյուտերի և կարճաժամկետ արտոնագրերի հայտեր **106** 2025	04 **Ea** Հայաստանում գործող եվրասիական արտոնագրեր **9 285** 2025
05 **Ds** Արդյունաբերական դիզայն՝ ազգային հայտեր **52** 2025	06 **Hg** Հաագայի համակարգ՝ ծանուցումներ **140** 2025	07 **Op** Ապրանքային նշանների գրանցման դեմ առարկություններ **235** 2025	08 **Ct** Դատական գործեր Գրասենյակի մասնակցությամբ **135** 2025
09 **Ef** Ապրանքային նշանների էլեկտրոնային հայտերի բաժին **61,5%** 2025	10 **Gi** Գործող աշխարհագրական նշումներ (ՄՍՀԿ) **3 186** 2024	11 **Ap** Բողոքներ Բողոքարկման խորհրդին **24** 2025	12 **Gx** Նորարարության համաշխարհային ինդեքս, տեղը 139-ից **59** 2025

01 Ամփոփում
02 Աղբյուրներ և մեթոդաբանություն
03 Ինստիտուցիոնալ և իրավական շրջանակ
04 Դինամիկան ըստ օբյեկտների
05 Միջազգային համակարգ
06 Համադրում ՄՍՀԿ տվյալների հետ
07 Պաշտպանություն և իրավակիրառում
08 Ֆինանսներ, կադրեր, թվայնացում
09 Դժվարություններ և առանձնահատկություններ
10 Հեռանկարներ և առաջարկություններ
Ա Հավելվածներ՝ տվյալներ, ուղղումներ, աղբյուրներ

Տարրերի խորհրդանիշները Patent.Lab-ի ֆիրմային հնարքն են՝ ցուցանիշները ձևավորված են պարբերական աղյուսակի բջիջների տեսքով: Արժեքները՝ ըստ ՄՍԳ տարեկան հաշվետվությունների, «Gi»-ն և «Gx»-ը՝ ըստ ՄՍՀԿ տվյալների:

01
Sm
PATENT.LAB

Ամփոփում

Ազգային ընթացակարգով ապրանքային նշանների հայտերն աճել են 806-ից (2001) մինչև 3 863 (2025)՝ գրեթե հինգ անգամ, իսկ գյուտերի հայտերը նույն ժամանակահատվածում կրճատվել են 168-ից մինչև 106: Հիմնական եզրահանգումները՝

01 **Ապրանքային նշանները համակարգի առանցքն են:** 2004-ից ի վեր նշաններն ապահովում են աշխատանքի հիմնական ծավալը, 2018-ից աճն արագացել է (2 147 → 3 863 յոթ տարում), և հայտերի 81%-ը ներկայացնում են ազգային հայտատուները: Մադրիդյան համակարգի հետ միասին (տարեկան 2 700–3 300 ծանուցում) Գրասենյակը տարեկան քննում է 6–7 հազար նշան: ՀՆԱ-ի միավորի հաշվով ազգային հայտատուների հայտերով Հայաստանն աշխարհում հինգերորդն է (ՄՍՀԿ, 2024):

02 **Երկրի ներսում արտոնագրային ակտիվությունը լճացած է, բայց տեղափոխվում է արտերկիր:** Ազգային հայտերի 85–99%-ը ներկայացնում են ազգային հայտատուները՝ ֆիզիկական անձինք և բուհերը: Օտարերկրյա ընկերությունները գյուտերի իրավական պահպանությունն ապահովում են Եվրասիական արտոնագրային գերատեսչության միջոցով՝ Հայաստանում գործում է 230 ազգային և 9 285 եվրասիական արտոնագիր: Ըստ ՄՍՀԿ-ի՝ 2021-ից հայաստանցի հայտատուներն արտերկրում ավելի շատ հայտ են ներկայացնում, քան երկրում (2024-ին՝ 50 ընդդեմ 19-ի):

03 **Օրենսդրությունը փոխվել է ալիքներով՝ հետևելով արտաքին պարտավորություններին.** TRIPS և ԵՄ (2004–2010), Twinning Դանիայի հետ (2012–2014), ԵԱՏՄ (2015–2021), CEPA ԵՄ-ի հետ (2023), TRIPS-ի արձանագրություն (2024), EU4IP (2025): Հեղինակային իրավունքի նոր օրենքը, որը պատրաստ է 2012-ից, մինչև 2025-ի վերջը չի ընդունվել:

04 **Թվայնացումն իրական է, բայց ուշացած:** Ապրանքային նշանների էլեկտրոնային հայտերն աճել են 87-ից (2017) մինչև 2 378 (2025, 61,5%): Միասնական տեղեկատվական համակարգը դեռևս տեխնիկական առաջադրանքի փուլում է (հավանության է արժանացել 2025-ի դեկտեմբերի 20-ին):

05 **Վեճերն ավելանում են, և ավելի արագ, քան հայտերը:** Ապրանքային նշանների գրանցման դեմ առարկությունները 8 տարում եռապատկվել են (78 → 235), Գրասենյակի մասնակցությամբ դատական գործերը վեց տարում աճել են 2,7 անգամ (50 → 135): Մաքսային ոլորտի և կեղծ (կոնտրաֆակտ) ապրանքների վերաբերյալ տվյալներ հաշվետվություններում ընդհանրապես չկան:

06 **Արդյունաբերական դիզայնը փոքր, բայց աճող հատված է.** տարեկան 26–58 ազգային հայտ և Հաագայի համակարգով 95–237 միջազգային գրանցում՝ հիմնականում Շվեյցարիայից:

07 **Գրասենյակի ռեսուրսներն անթափանց են.** բյուջեն, տուրքերից եկամուտները և հաստիքները 2002-ից չեն հրապարակվում: Միակ թիվը 2001-ի 166,2 մլն դրամ մուտքերն են, աշխատակազմը՝ մոտ 38 մասնագետ՝ ըստ 2018–2019-ի կառուցվածքային սխեմայի:

08 **Հեռանկարները** կապված են ՄՍ ռազմավարության (մշակվում է 2021-ից, ժամկետը երեք անգամ տեղափոխվել է), Հայաստանի ամերիկյան համալսարանին կից ուսումնական կենտրոնի, EU4IP ծրագրի և նոր SS հարթակի հետ: Պրակտիկայի համար դա նշանակում է ապրանքային նշանների վեճերի աճ, աշխարհագրական նշումների (գինի, կոնյակ/բրենդի) դերի մեծացում և հայկական ընթացակարգերի մերձեցում եվրոպականին:

02
Mt
PATENT.LAB

Աղբյուրներ և մեթոդաբանություն

Ուսումնասիրությունը հիմնված է Գրասենյակի 2001–2025 թվականների տարեկան 25 հաշվետվությունների վրա: Յուրաքանչյուր հաշվետվություն ընթերցվել է երեք լեզվական տարբերակով՝ հայերեն (բնօրինակ), անգլերեն և ռուսերեն, անհամապատասխանության դեպքում նախապատվությունը հայերեն տեքստինն է:

Ժամանակահատված	Ծավալ	Ինչ կա	Ինչ չկա
2001–2005	14–16 էջ	Հայտեր, գրանցումներ, ֆիրմային անվանումներ, օրինագծեր, ֆինանսներ՝ միայն 2001	Աշխատակազմ, վեճեր
2006–2010	17 էջ	+ գործող արտոնագրեր, պայմանագրեր, հայտատուների երկրներ	Բյուջե, բողոքարկում, դատարաններ
2011–2017	16–18 էջ	+ Հաագայի համակարգ (2014-ից), պայմանագրերի աղյուսակներ	Ֆիրմային անվանումներ (2013-ից)
2018–2020	22–29 էջ	+ Բողոքարկման խորհուրդ, առարկություններ, էլեկտրոնային հայտեր, դատարաններ (2019-ից), կառուցվածք	Բյուջե, մաքսային տվյալներ
2021–2025	29–55 էջ	+ կարճաժամկետ արտոնագրեր, ԱԾՄԴ դասեր, հայտատուների տեսակներ, ռազմավարություն	Բյուջե, աշխատակազմ, Անշ և հեղինակային իրավունքի վիճակագրություն

Ինչ ցույց տվեց երեք լեզվական տարբերակների համադրումը

Համադրումը բացահայտեց մոտ 35 անհամապատասխանություն: Մեծ մասը թարգմանության սխալներ են (անգլերեն և ռուսերեն տարբերակներում), մի մասը՝ հակասություններ բնօրինակների ներսում: Բոլոր ուղղումները ներկայացված են Բ հավելվածում, հիմնականները՝

- **Դատարաններ:** 2024-ի ռուսերեն տարբերակում գործերի և նիստերի թվերը տեղերով փոխված են. ճիշտն է՝ 140 գործով 200 նիստ: 2020-ի և 2025-ի տվյալները ռուսերեն տարբերակում պատճենված են նախորդ տարիներից, ըստ հայերեն բնօրինակի՝ 70 գործով 162 նիստ (2020) և 135 գործով 230 նիստ (2025):
- **2016-ի եվրասիական արտոնագրերը**՝ 4 571, ոչ թե 4 751 (սխալ՝ հենց հաշվետվության ռուսերեն տեքստում):
- **Տոկոսները նախաբաններում:** 2024-ի հաշվետվության «+63%»-ը սխալ է ցանկացած ընթերցմամբ (Մադրիդ +1,3%, Հայաստանից հայտեր +94%), 2020-ի «գրանցումների 38% աճը» իրականում +4,4% է, 2024-ի առարկությունների «+74%»-ն իրականում +119% է:
- **2025-ի հաշվետվության ամսաթիվը:** Կայքի ռուսերեն էջում նշված է 22.05.2025, ինչն անհնար է. հաշվետվությունը նկարագրում է իրադարձություններ մինչև 23.12.2025: Հայերեն էջում՝ 10.04.2026:

> Սահմանափակումներ: Հաշվետվություններում բացակայում են 2001-ից հետո ֆինանսները, աշխատակազմի տվյալները (բացի 2018–2019-ից), հեղինակային իրավունքի, ծագման տեղանունների և աշխարհագրական նշումների վիճակագրությունը: Այս թեմաներով եզրահանգումներն արված են անուղղակի ցուցիչներով և ՄՄՀԿ տվյալներով և համապատասխանաբար նշված են: Հաշվետվությունների երկրային աղյուսակներն ավելի քիչ հուսալի են, քան ամփոփ տողերը, և բերվում են որպես ուղենիշ: Կրճատումներ. Ան՝ ապրանքային նշան, Անշ՝ աշխարհագրական նշում, ՕՄ՝ օգտակար մոդել:

03
Lx
PATENT.LAB

Ինստիտուցիոնալ և իրավական շրջանակ

25 տարում գերատեսչությունը երեք անգամ փոխել է անվանումը և չորս անգամ՝ վերադաս նախարարությունը, բայց մնացել է գործադիր ծառայություն. դեռ 2002-ի հաշվետվությունն ուղղակի գրում է, որ Գործակալությունը «ոլորտում պետական քաղաքականություն չի իրականացնում»:

Բարեփոխումների չորս ալիք՝ յուրաքանչյուրն արձագանք էր արտաքին պարտավորությանը

Հիմնական օրենքներ, պայմանագրեր և ինստիտուցիոնալ որոշումներ

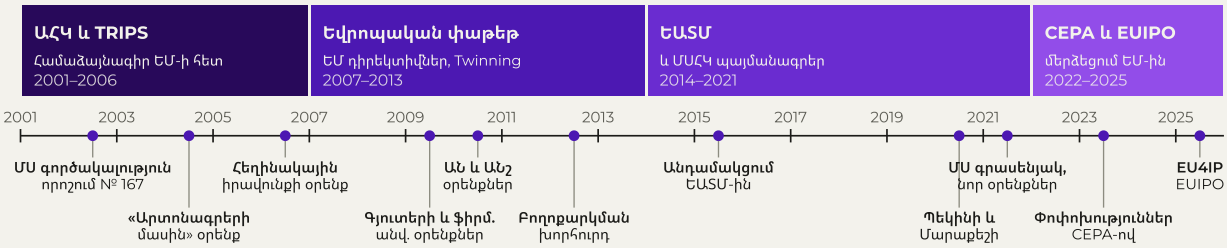

Աղբյուր՝ ՄՍԳ տարեկան հաշվետվություններ, WIPO Lex:

Գերատեսչության կարգավիճակը

Ժամանակահատված	Անվանում	Ենթակայություն	Ղեկավար (ըստ հաշվետվությունների)
մինչև 03.2002	Արտոնագրային վարչություն (Armpatent) և Հեղինակային իրավունքի ազգային գործակալություն	—	—
2002–2007	Մտավոր սեփականության գործակալություն (որոշում № 167, 06.03.2002)	Առևտրի և տնտեսական զարգացման նախարարություն	—
2008–2015	ՄՍ գործակալություն (2013-ից՝ «նախարարության աշխատակազմին կից»)	Էկոնոմիկայի նախարարություն	—
2016–2018	ՄՍ գործակալություն	Էկոնոմիկայի զարգացման և ներդրումների նախարարություն	Երեմ Չախոյան
2019–2020	ՄՍ գործակալություն	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Ե. Չախոյան, 2020-ից՝ Ք. Համբարյան (ժ/պ)
26.07.2021-ից	Մտավոր սեփականության գրասենյակ (որոշում № 786-Լ)	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Քրիստինե Համբարյան

Օրենսդրական բարեփոխման չորս ալիքը

ԱՀԿ և TRIPS	Եվրոպական փաթեթ	ԵԱՏՄ և ՄՍՀԿ պայմանագրեր	CEPA և EUIPO
2001–2006	2007–2013	2014–2021	2022–2025
«Արտոնագրերի մասին» օրենք (2004), Բուդապեշտի, Նիցցայի, Ստրասբուրգի, Վիեննայի համաձայնագրեր, WCT և WPPT (ուժի մեջ՝ 2005-ից), հեղինակային իրավունքի օրենք (2006):	«Ֆիրմային անվանումների մասին» և «Գյուտերի, օգտակար մոդելների և արդյունաբերական նմուշների մասին» օրենքներ (01.01.2009), ապրանքային նշանների և Անշ օրենքներ (01.07.2010), ՄՄ իրավունքների պաշտպանության ռազմավարություն (10.06.2011), Բողոքարկման խորհրդի կանոնադրություն (2012), Twinning Դանիայի հետ (02.2012–06.2014):	Հաագայի ծանուցումներ (2014-ից), ԵԱՏՄ ապրանքային նշանների պայմանագիր (ստորագրված՝ 2018, վավերացված՝ 2021), Եվրասիական արտոնագրային կոնվենցիայի՝ արդյունաբերական նմուշների պահպանության մասին արձանագրություն (2019/2020), Պեկինի և Մարաքեշի պայմանագրեր (2020), «Արտոնագրերի մասին» և «Արդյունաբերական դիզայնի մասին» օրենքներ (ուժի մեջ՝ 01.07.2021-ից):	Անշ օրենքի փոփոխություններ (11.11.2022), ապրանքային նշանների և պետական տուրքի օրենքների փոփոխություններ՝ CEPA-ի և ԵԱՏՄ-ի պահանջներին համապատասխան (2023), TRIPS-ի արձանագրություն (10.09.2024), EU4IP (2025), հեղինակային իրավունքի փաթեթ և ՔՕ 1137-րդ հոդված՝ Կառավարությունում:

Ըստ WIPO Lex շտեմարանի՝ Հայաստանը մասնակցում է ՄՄՀԿ 21 պայմանագրի, և այնտեղ ամսաթվերն ավելի ճշգրիտ են, քան հաշվետվություններում. Փարիզի կոնվենցիա, PCT և Մադրիդյան համաձայնագիր՝ 25.12.1991-ից, Մադրիդյան արձանագրություն և Բեռնի կոնվենցիա՝ 19.10.2000-ից, Հաագայի և Լոկառնոյի համաձայնագրեր՝ 13.07.2007-ից (հաշվետվություններն արտացոլում են Հաագան միայն 2014-ից), PLT և Սինգապուրի պայմանագիր՝ 17.09.2013-ից (հաշվետվություններում կա միայն 2011-ին փաստաթղթերի ուղարկման մասին հիշատակում), Մարաքեշի պայմանագիր՝ 01.09.2022-ից, UPOV՝ 02.03.2024-ից: Համակարգից դուրս են մնում Լիսաբոնի համաձայնագիրը և Ժնևի ակտը, ինչը նկատելի բաց է գինու և կոնյակի վրա խաղադրույք անող երկրի համար:

Երեք ձգձգվող նախագիծ

Հեղինակային իրավունքի նոր օրենքը ԵՄ փորձագետն ավարտել է 2012-ին, և այն Կառավարություն է ներկայացվել 2020, 2021, 2024 և 2025 թվականներին՝ 13 տարի առանց ընդունման: **ՄՄ զարգացման ռազմավարությունը** ՄՄՀԿ-ի հետ սկսվել է 2021-ի նոյեմբերին՝ «2022-ի դեկտեմբեր» ժամկետով, այնուհետև՝ «2023», 2025-ի հաշվետվությունում այն դեռ «մշակման փուլում» է: **Միասնական տեղեկատվական համակարգը** Տեղեկատվական համակարգերի գործակալության հետ քննարկվում է 2024-ից, տեխնիկական առաջադրանքը հավանության է արժանացել միայն 20.12.2025-ին:

2021-ի բարեփոխումը փոխեց արտոնագրային մոդելն ինքնին. օգտակար մոդելներն անհետացան վիճակագրությունից, դրանց տեղը զբաղեցրեց կարճաժամկետ արտոնագիրն՝ առանց ըստ էության փորձաքննության (հայտերի 66–80%-ը): Նոր օրենքի 84-րդ հոդվածով նախկինում տրված 40 արտոնագիր փոխակերպվել է կարճաժամկետ արտոնագրերի: 2023-ի մայիսից հայտատուն կարող է ԵԱԱԳ-ից անվճար պատվիրել որոնում և արտոնագրաունակության մասին եզրակացություն. ըստ էության փորձաքննությունը փաստացի փոխանցվել է տարածաշրջանային գերատեսչությանը:

04
Dn
PATENT.LAB

Դինամիկան ըստ օբյեկտների

Գերատեսչության աշխատանքի կառուցվածքը շրջվել է. 2001-ին գյուտի մեկ հայտին բաժին էր ընկնում ապրանքային նշանների 5 հայտ, 2025-ին՝ 36:

Ապրանքային նշաններ

Ազգային ընթացակարգով ապրանքային նշանների հայտերն աճել են գրեթե հինգ անգամ, մադրիդյան հոսքը կայուն է

Ապրանքային նշանների հայտեր Հայաստանում, տարեկան

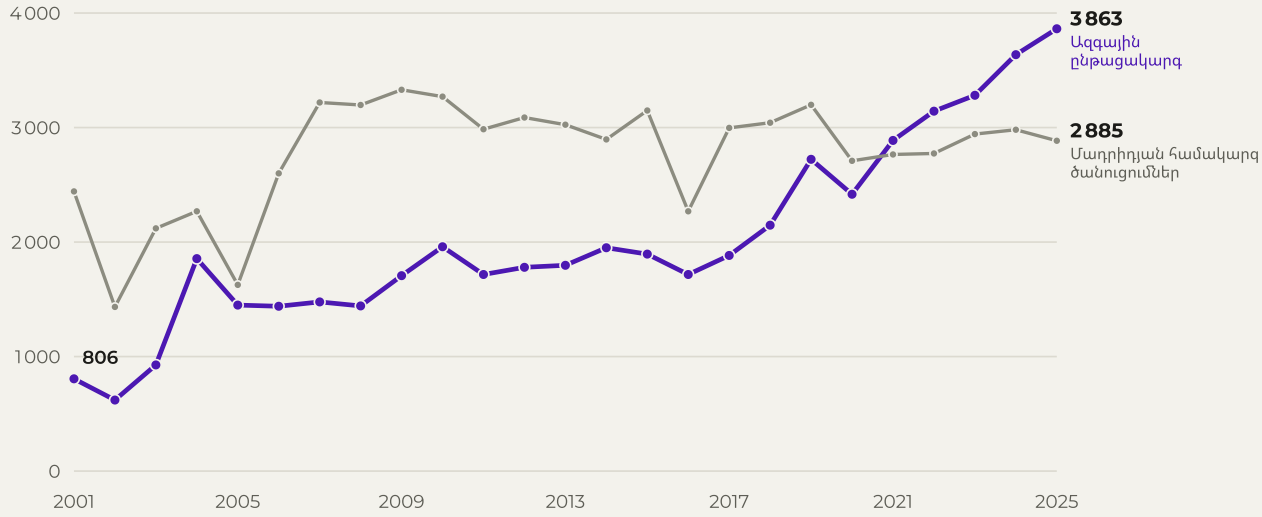

Աղբյուր՝ ՄՍԳ տարեկան հաշվետվություններ, 2001–2025 (համադրված հայերեն, անգլերեն և ռուսերեն տարբերակները):

Առանձնանում են երեք փուլ: **2001–2003**՝ անկում. 2001-ի հաշվետվությունն օտարերկրյա հայտերի նվազումը բացատրում է «քաղաքական հիմքերով և շուկայի սահմանափակությամբ»: **2004–2017**՝ տարեկան 1 400–1 950 ազգային հայտի կայուն մակարդակ (2004-ի ցատկը մինչև 1 855 համընկավ նշանների օրենքի փոփոխությունների և ԱՀԿ անդամակցության հետ): **2018–2025**՝ տարեկան 6–26% կայուն աճ՝ միակ անկումով 2020-ին (համավարակ և պատերազմ): Ազգային հայտատուների բաժինն աճել է 50%-ից մինչև 81%, օտարերկրյա հայտատուները տեղափոխվել են Մադրիդյան համակարգ:

Ամենատարածված ԱԾՄԴ դասերը (տվյալներ 2018-ից). 35-րդը (գովազդ և առևտուր) աճել է 382-ից մինչև 1 067 հայտ, 33-րդը (ալկոհոլային խմիչքներ) պահպանվում է 450–500-ի սահմաններում, կտրուկ աճել են 43-րդը (հանրային սնունդ) և 41-րդը (կրթություն, ժամանց)՝ ծառայությունների և մանրածախ առևտրի տնտեսության պատկեր: Մերժումներն աճել են նաև հարաբերականորեն. 2001-ին՝ հայտերի 3%, 2022-ին՝ 10%, նույն 2022-ին գրանցումները նվազել են 8%-ով՝ հայտերի աճի պայմաններում. գրանցամատյանը լցվում է, նախկինում գրանցված նշանների հետ բախումներն ավելանում են:

Գյուտեր և օգտակար մոդելներ

Արտոնագրային հայտերը կրճատվել են մեկ երրորդով, գրեթե բոլորը՝ ազգային հայտատուներից

Գյուտերի և օգտակար մոդելների հայտեր ՄՍԳ-ում, տարեկան

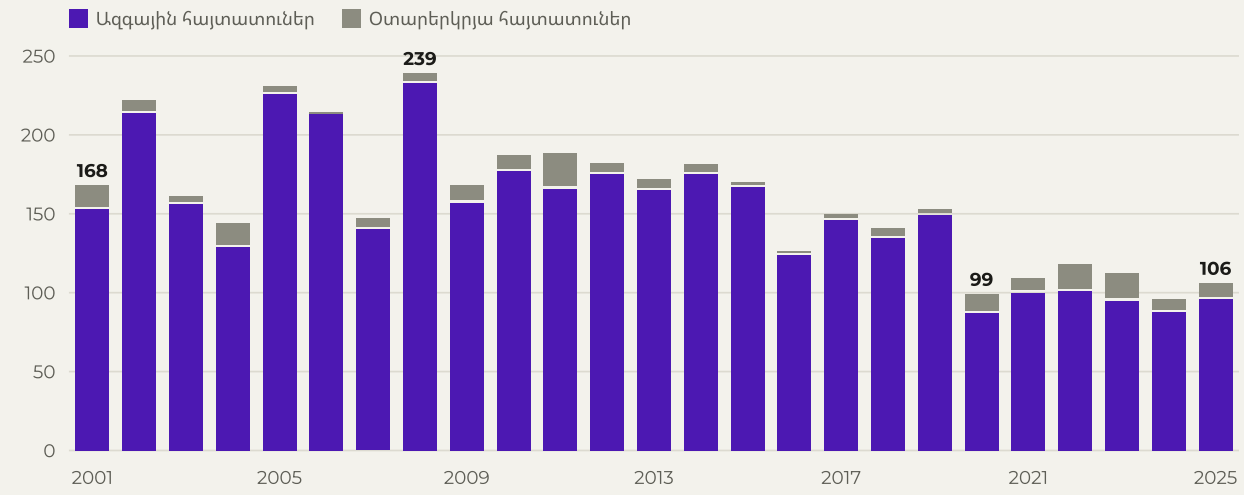

Աղբյուր՝ ՄՍԳ տարեկան հաշվետվություններ: Գյուտեր և օգտակար մոդելներ, 2021-ից՝ արտոնագրեր և կարճաժամկետ արտոնագրեր:

2002, 2005 և 2008 թվականների գագաթնակետերին (222, 231, 239 հայտ) հաջորդեց նվազում մինչև 96–118 հայտ 2020–2025-ին: Հայտատուների 52–67%-ը ֆիզիկական անձինք են, իրավաբանական անձանցից գերակշռում են բուհերը՝ Ազգային պոլիտեխնիկական համալսարան (20 հայտ 2023–2025-ին), Մատենադարան (11), Ագրարային համալսարան (7): Ազգային ընթացակարգում միակ խոշոր օտարերկրյա հայտատուն Philip Morris Products S.A.-ն է (8): Բժշկությունը և դեղերը (A61) գրեթե ամեն տարի առաջին տեղում են (14–16%), SS-ն և էլեկտրոնիկան (G, H բաժիններ)՝ 10–20% առանց աճի, չնայած SS ոլորտի վերելքին. ծրագրային լուծումներն արտոնագրվում են ոչ թե Հայաստանում, այլ արտերկրում:

Հայաստանում եվրասիական արտոնագրերը 40 անգամ ավելի շատ են, քան ազգայինները

Գործող արտոնագրեր տարեվերջի դրությամբ

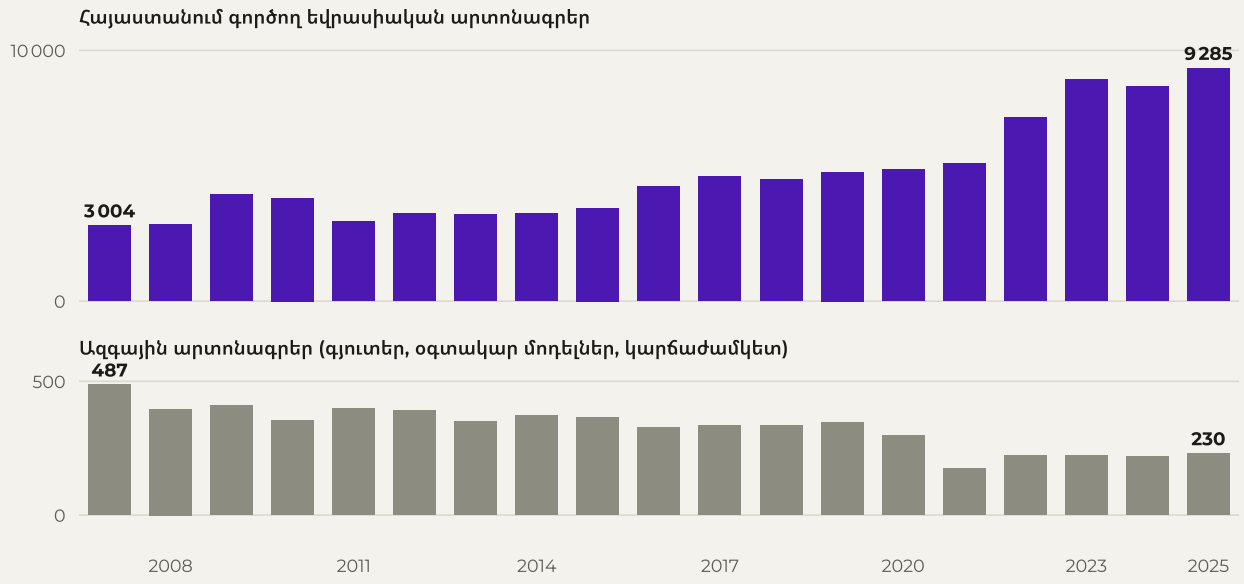

Աղբյուր՝ ՄՍԳ տարեկան հաշվետվություններ, տարեվերջի դրությամբ: 2001–2006՝ տվյալներ չկան, 2011՝ ըստ հաշվետվության հայերեն տարբերակի:

1992-ից տրված 3 453 ազգային գյուտի արտոնագրից գործում է 20-ից պակաս, կարճաժամկետների հետ միասին՝ 230: Ազգային հայտատուները ստանում են արտոնագիր և չեն վճարում այն ուժի մեջ պահպանելու համար:

Օտարերկրյա ընկերությունները մշակումների պահպանությունն ապահովում են ԵԱԱԳ-ի միջոցով. երկրում եվրասիական արտոնագրերը 40 անգամ ավելի շատ են, քան ազգայինները, և 18 տարում դրանց թիվը եռապատկվել է: Հայկական շուկայում արտոնագրային մաքրության ստուգման համար ազգային գրանցամատյանը գրեթե նշանակություն չունի, վճռորոշը եվրասիականն է:

Արդյունաբերական դիզայն

Օտարերկրյա նմուշները մուտք են գործում Հաագայի համակարգով, ազգային հայտերը մնում են տասնյակների սահմանում

Արդյունաբերական դիզայն՝ ազգային հայտեր և Հաագայի համակարգով միջազգային գրանցումներ, տարեկան

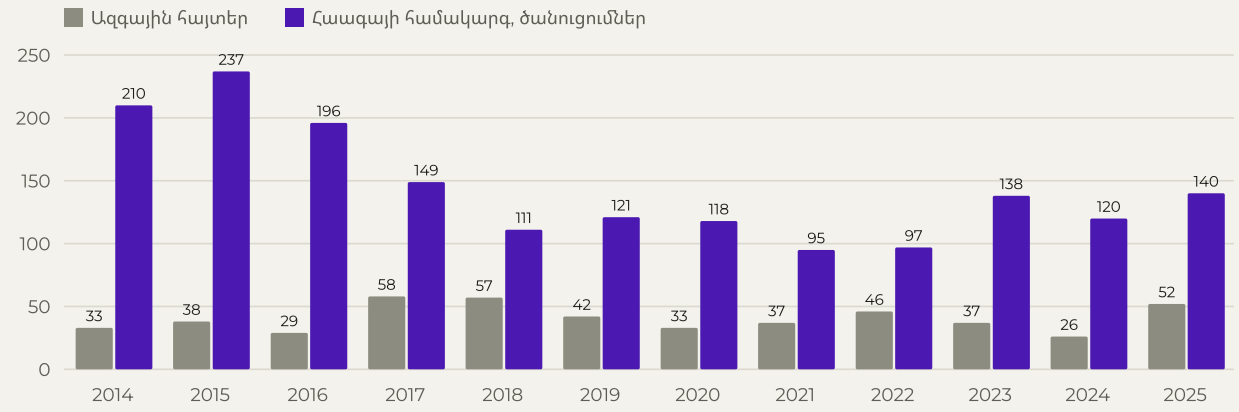

Աղբյուր՝ ՄՍԳ տարեկան հաշվետվություններ, 2001–2025 (համադրված հայերեն, անգլերեն և ռուսերեն տարբերակները):

Մինչև 2009-ը ազգային հայտերի մինչև կեսը ներկայացնում էին օտարերկրյա հայտատուները (ԱՄՆ, Ճապոնիա, Կորեա, Ռուսաստան), 2014-ից նրանք անցել են Հաագայի համակարգ, որտեղ գերակշռում է Շվեյցարիան (տարեկան 49–86 ծանուցում): Ազգային հայտերի 38–57%-ը բաժին է ընկնում ԱԴՄԴ 9-րդ դասին (փաթեթավորում): 2025-ին տրվել է 33 արտոնագիր 72 տարբերակով, գործում է տրված 684-ից 256-ը:

Ֆիրմային անվանումներ, ծագման տեղանուններ, հեղինակային իրավունք

2001–2012-ին գերատեսչությունը տարեկան գրանցում էր 3 000–4 700 ֆիրմային անվանում և թույլտվություններ էր տալիս «Հայ», «Հայաստան», «Հայկական» բառերի օգտագործման համար (տարեկան 4–22): 2012-ին հոսքը նվազեց 3 281-ից մինչև 1 505, 2013-ից բաժինն անհետացավ. գործառույթը, ամենայն հավանականությամբ, անցել է իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրին: Ծագման տեղանունների հայտերը տարեկան 1–4 էին, 2011-ից հետո վիճակագրություն չկա, թեև ըստ ՄՍՀԿ տվյալների՝ Հայաստանում գործում է 3 186 աշխարհագրական նշում, որից միայն 8-ը՝ ազգային: Հեղինակային իրավունքը ներկայացված է միայն օրինագծերով և սեմինարներով, հեղինակային իրավունքի բաժինը՝ 3 մասնագետ:

05
In
PATENT.LAB

Միջազգային համակարգ և հայտատուների աշխարհագրություն

Հայաստանն իրավունքների ստացող է, ոչ թե արտահանող. ապրանքային նշանի յուրաքանչյուր ելքային միջազգային հայտին բաժին է ընկնում Մադրիդյան համակարգով 50–150 մուտքային ծանուցում:

Ուղի	Դեպի Հայաստան	Հայաստանից
Մադրիդյան համակարգ (նշաններ)	2007-ից տարեկան 2 700–3 300 ծանուցում, նախնական մերժումների բաժինն աճել է 9%-ից (2010) մինչև 37% (2020)	1 հայտ (2002) → տարեկան 19–62 (2010–2025), գագաթնակետ՝ 62, 2024-ին
PCT (գյուտեր)	Տարեկան 1–7 մուտք ազգային փուլ	ՄՍԳ-ի միջոցով՝ 93, 1994–2017-ին, ըստ ՄՍՀԿ-ի՝ տարեկան 3–9 նաև 2018-ից հետո
Եվրասիական արտոնագրային համակարգ	3 004 (2007) → 9 285 (2025) գործող արտոնագիր	76 հայտ 1997–2025-ին (տարեկան 1–11)
Հաագայի համակարգ (դիզայն)	2014-ից տարեկան 95–237 ծանուցում	Հաշվետվություններում արտացոլված չէ

Ով է պահպանում նշանները Հայաստանում

Հայտատուների քարտեզը փոխվել է երկու անգամ: 2003–2010-ին ազգային ընթացակարգում առաջատարն ԱՄՆ-ն էր, Մադրիդում՝ Գերմանիան և Շվեյցարիան: 2011-ից երկու ընթացակարգերի գումարով առաջին տեղը կայունորեն զբաղեցնում է Ռուսաստանը, 2017-ից երկրորդ տեղ է դուրս եկել Չինաստանը՝ գրեթե ամբողջությամբ Մադրիդով: ԱՄՆ-ն իջել է երրորդ տեղ:

Հայտատուի երկիրը	2006	2011	2017	2020	2023	2025
Ռուսաստան	223	398	563	626	760	542
Չինաստան	140	169	329	350	402	527
ԱՄՆ	337	389	373	344	307	291
Գերմանիա	240	207	314	217	257	223
Շվեյցարիա	227	191	250	214	234	220

Ապրանքային նշանների հայտեր Հայաստանում՝ երկու ընթացակարգով (ազգային և Մադրիդ): Հաշվետվությունների երկրային աղյուսակները բերվում են որպես ուղենիշ:

Արտոնագրերում պատկերն այլ է. օտարերկրյա հայտատուներն ազգային ընթացակարգում ներկայացնում են տարեկան 1–22 հայտ, հիմնականում PCT-ի ազգային փուլով: Հիմնական հոսքն անցնում է ԵԱԱԳ-ով, ընդ որում եվրասիական արտոնագրերի աճը 2021-ից հետո կտրուկ արագացել է (5 475 → 9 285): 2022-ի ցատկը (+34%) հաստատվում է հաշվետվության բոլոր երեք տարբերակներով, բայց հակասում է նույն հաշվետվության՝ «հինգ տարում 18%» աճի մասին արտահայտությանը, պատճառը նշված չէ:

Գերատեսչության գործընկերները փոխվել են արտաքին քաղաքականության հետ միասին. ՄՍՀԿ, Եվրոպական արտոնագրային գերատեսչություն (ԵԱԳ, TACIS, TAIEX), ԵԱԱԳ և ՌՄՍՊԻ (2001–2010), ԵՄ Twinning (2012–2014), ԵՏՀ, Ռոսպատենտ, CNIPA, KIPO (2014–2021), ՄՍՀԿ (2022-ի հուշագիր, ազգային տաղավար 2025-ի Վեհաժողովներում), EUIPO (EU4IP 2024–2027), ԱՄՆ CLDP և TAIEX՝ պահպանելով կապերը ԵԱԱԳ-ի և Ռոսպատենտի հետ (2024-ի հուշագիր): Հայաստանի ՄՄ իրավունքը միաժամանակ մերձենում է ԵԱՏՄ պայմանագրերին և ԵՄ դիրեկտիվներին, և այդ երկու շրջանակները միշտ չէ, որ համատեղելի են, օրինակ՝ իրավունքների սպառման ռեժիմում և Անշ պահպանության հարցում:

06
Wp
PATENT.LAB

Համադրում ՄՍՀԿ տվյալների հետ

ՄՍՀԿ տվյալները չեն հերքում ՄՍԳ հաշվետվությունները, բայց փոխում են երկու եզրահանգում. հայաստանցի գյուտարարներն արտերկրում ավելի շատ հայտ են ներկայացնում, քան երկրում, իսկ հաշվետվություններում բացակայող աշխարհագրական նշումները պահպանվում են հազարներով:

Ցուցանիշ, 2024	ՄՍԳ	ՄՍՀԿ	Ինչու չեն համընկնում
Արտոնագրային հայտեր Գրասենյակում	96 (19 արտոնագիր + 77 կարճաժամկետ)	19 արտոնագիր + 80 օգտակար մոդել	ՄՍՀԿ-ն կարճաժամկետ արտոնագիրը համարում է օգտակար մոդել
Հայաստանցիների հայտերն արտերկրում	հաշվի չեն առնվում	50 (ԱՄՆ 12,7%, Բրազիլիա, ԵԱԱԳ, ՀԱՀ)	2,6 անգամ ավելի, քան երկրում, 56%-ը՝ PCT-ով
PCT հայտեր Հայաստանից	«2018-ից չեն փոխանցվել»	տարեկան 3–9 (2018–2024)	Ներկայացվում են ուղղակիորեն ՄԲ-ին կամ ԵԱԱԳ-ի միջոցով
Եվրասիական հայտեր՝ Հայաստանի նշմամբ	միայն գործող արտոնագրեր (8 561)	օտարերկրյա հայտատուների 3 246 հայտ. ԱՄՆ 959, Ռուսաստան 725, Չինաստան 237	ԱՄՆ-ն շուկայում ամենախոշոր արտոնագրատերն է
Ապրանքային նշաններ, հայտեր	3 636 + 2 981 = 6 617	14 768՝ դասերով	ՄՍՀԿ-ն հաշվում է դասերը (~2,2 մեկ հայտում)
Նշանների գործող գրանցումներ	տվյալներ չկան	27 291	Գրանցամատյանի չափը, որի հետ համեմատվում է յուրաքանչյուր հայտ
Արդյունաբերական դիզայն	26 ազգային + 120 Հաագայով	456 նմուշ, 90%-ը՝ օտարերկրյա	Նմուշների քանակով առաջատարը Ռուսաստանն է (59%)
Գործող աշխարհագրական նշումներ	տվյալներ չկան	3 186 (գինիներ և խմիչքներ՝ 1 843)	Ազգային՝ 8, մնացածը՝ համաձայնագրերով

2021-ից հայաստանցի գյուտարարներն արտերկրում ավելի շատ հայտ են ներկայացնում, քան երկրում

Հայաստանցի հայտատուների արտոնագրային հայտերն աշխարհի բոլոր գերատեսչություններում և գյուտի հայտերը ՄՍԳ-ում

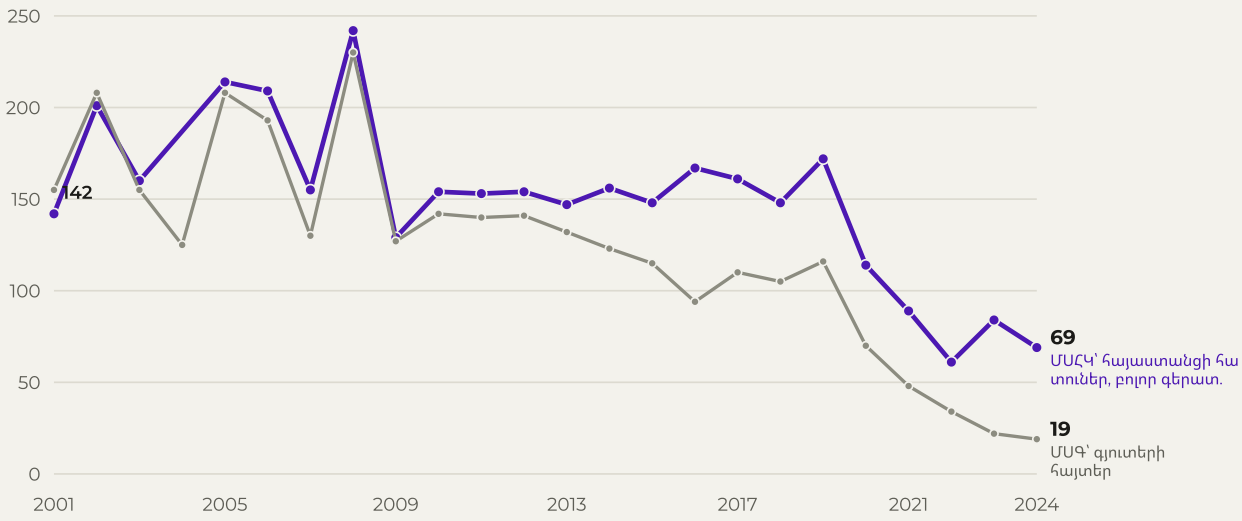

Աղբյուր՝ ՄՍՀԿ, IP Statistics Data Center, ըստ հայտատուի ծագման (2026 թ. մայիս. 2004՝ տվյալներ չկան), ՄՍԳ տարեկան հաշվետվություններ:

Գծերի տարբերությունը հայաստանցի հայտատուների արտերկրյա հայտերն են: Մինչև 2010-ը դրանք գրեթե չկային, 2021-ից հետո դարձան արտոնագրային ակտիվության հիմնական մասը. փորձաքննությամբ ազգային արտոնագիրը հազվադեպ է դարձել, իսկ լուրջ մշակումներն անմիջապես ներկայացվում են ԱՄՆ-ում, ԵԱԱԳ-ում և PCT-ով:

Հայաստանի տեղն աշխարհում

Ցուցանիշ (ՄՍՀԿ, 2024)	Արժեք	Տեղ
Ազգային հայտատուների նշանների հայտերը ՀՆԱ-ի միավորի հաշվով	12 044	5
Ազգային հայտատուների նշանների հայտերը մեկ միլիոն բնակչի հաշվով	2 418	23
Մադրիդյան հայտերը մեկ միլիոն բնակչի հաշվով	16,8	39
Օգտակար մոդելներ (կարճաժամկետ արտոնագրեր)	80	49
Նշանների հայտեր, ընդամենը՝ դասերով	14 768	63
Հայաստանցիների արտոնագրային հայտերն արտերկրում	50	81
Արտոնագրային հայտեր, ընդամենը	69	96
Գործող ազգային արտոնագրեր	17	109

2025-ի Նորարարության համաշխարհային ինդեքսում Հայաստանը 139 տնտեսությունից 59-րդն է (2024-ին՝ 63-րդ), միջինից բարձր եկամուտ ունեցող երկրների շարքում՝ 11-րդը, արդյունքները (53-րդ տեղ) ավելի լավ են, քան ռեսուրսները (78-րդ): Ուժեղ կողմերը կապված են ՄՍ-ի հետ. ապրանքային նշաններ՝ ՀՆԱ-ի հաշվով (12-րդ տեղ), օգտակար մոդելներ՝ ՀՆԱ-ի հաշվով (11-րդ), ՏՀՏ ծառայությունների արտահանում (11-րդ) և ստեղծագործական ապրանքների արտահանում (8-րդ): Թույլ կողմերը նույնպես. վճարումներ ՄՍ-ի համար (131-րդ) և մուտքեր ՄՍ-ից (127-րդ), բուհերի և արդյունաբերության կապ (101-րդ): Երկիրը շատ է գրանցում, բայց գրեթե չի առևտրում իրավունքներով:

07
Df
PATENT.LAB

Պաշտպանություն և իրավակիրառում

17 տարվա ընթացքում (2001–2017) հաշվետվությունները վեճերի մասին ոչ մի թիվ չեն պարունակում. պաշտպանության համակարգը չափելի է դառնում միայն 2018-ից, և այդ պահից բախումների բոլոր ցուցանիշներն աճում են ավելի արագ, քան հայտերի թիվը:

Տարի	Առարկություններ ԱՆ գրանցման դեմ	Բողոքարկման խորհուրդ՝ դիմումներ	բավարարված / մերժված	Դատարաններ՝ նիստեր / գործեր
2017	78	—	—	—
2018	93	14	7 / 7	—
2019	171	20	9 / 8	120 / 50
2020	131	38	12 / 13	162 / 70
2021	99	28	17 / 11	143 / 79
2022	88	36	19 / 17	162 / 90
2023	114	28	16 / 12	180 / 120
2024	250	30	9 / 21	200 / 140
2025	235	24	10 / 14	230 / 135

Ապրանքային նշանների գրանցման դեմ առարկություններն եռապատկվել են

Ապրանքային նշանների գրանցման դեմ առարկություններ, տարեկան

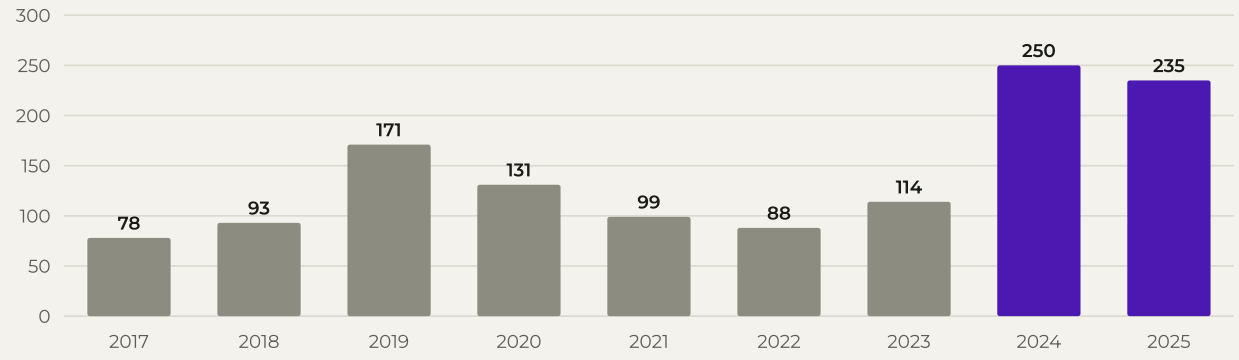

Աղբյուր՝ ՄՍԳ տարեկան հաշվետվություններ, 2001–2025 (համադրված հայերեն, անգլերեն և ռուսերեն տարբերակները):

- **Առարկությունները դարձել են սովորական գործիք:** 2024-ին 114-ից մինչև 250 ցատկը (+119%) համընկավ 2023-ի նշանների օրենքի փոփոխությունների և գրանցամատյանի աճի հետ, մեկ առարկություն բաժին է ընկնում մոտավորապես 15 հայտի:
- **Բողոքարկման խորհուրդը փոքր է և գրեթե ամբողջովին «նշանային».** տարեկան 14–38 գործ, որից 1–2-ը՝ արտոնագրային: Բավարարված բողոքների բաժինը նվազել է 50–61%-ից (2018–2021) մինչև 30–42% (2024–2025): Նշանը հանրահայտ ճանաչելու դիմումները հայտնվել են 2019-ին, 2024-ին դրանք 6-ն էին:
- **Դատական ծանրաբեռնվածությունը վեց տարում աճել է 2,7 անգամ** (50 → 135 գործ, 120 → 230 նիստ): Հաշվետվությունները չեն նշում, թե ով և ինչ հիմքով է դատական վեճ վարում, համատեքստից դրանք մերժումների բողոքարկումներ և գրանցումներն անվավեր ճանաչելու վեճեր են:
- **Մաքսային մարմինները, ոստիկանությունը, կեղծ ապրանքները գերատեսչության տեսադաշտից դուրս են:** 25 տարում մաքսային սահմանին կասեցված ապրանքների մասին ոչ մի թիվ չկա, թեման ներկայացված է

միայն «Անտիկոնտրաֆակտ» ֆորումներով (2016-ից ամեն տարի), մաքսային ծառայության և ՆԳՆ-ի հետ CLDP սեմինարներով (2023–2024) և իրավապահների համար ՄՍՀԿ սեմինարի պլանով 2026-ին: 2011-ի ՄՍ իրավունքների պաշտպանության ռազմավարությունը հաստատումից հետո հաշվետվություններում այլևս չի հիշատակվում:

- **Արտոնագրային հավատարմատարները նեղ օղակ են:** Որակավորման քննությունը հանձնում են եզակիներ՝ 26-ից 7-ը (2023), 26-ից 3-ը (2024), 24-ից 2-ը (2025):

Մոտ ապագայում՝ հեղինակային իրավունքի խախտման համար օրենքով սահմանված փոխհատուցում՝ առանց վնասների ապացուցման (ՔՕ 1137-րդ հոդվածի նախագիծ՝ նվազագույն չափի դեպքում կրկնապատկմամբ), կոլեկտիվ կառավարման կազմակերպությունների հավատարմագրում և ընդլայնված կոլեկտիվ կառավարում, համացանցում խախտումների դեմ պայքարի մասին ԵԱՏՄ համաձայնագիր (քննարկվում է 2020-ից):

08
Rs
PATENT.LAB

Ֆինանսներ, կադրեր, թվայնացում

Գերատեսչությունն ինքնաֆինանսավորվող է, բայց դա չի հրապարակում. ֆինանսներով միակ հաշվետվությունը (2001) ցույց է տալիս 166,2 մլն դրամ մուտք՝ 112 մլն կանխատեսման դեպքում:

2001-ին մուտքերի 45%-ն ապահովել են նշանները և նմուշները, 22%-ը՝ ֆիրմային անվանումները, 15%-ը՝ գյուտերը: 2002-ից ֆինանսական բաժինն անհետացել է, հիշատակվում են միայն «Պետական տուրքի մասին» օրենքի փոփոխությունները (2003, 2004, 2006, 2007, 2018, 2023, 2025): Ներկայիս ծավալներով (3,9 հազար նշանի հայտ, 1,7 հազար երկարաձգում, գրանցամատյանում 870 փոփոխություն, 231 պայմանագիր) տուրքերի հոսքը բազմակի գերազանցում է 2001-ի մակարդակը, բայց ճշգրիտ թիվը կարելի է վերցնել միայն Էկոնոմիկայի նախարարության բյուջետային հաշվետվությունից:

Կադրեր: Ըստ 2018–2019-ի սխեմայի՝ գյուտերի 9 փորձագետ, նշանների և նմուշների 12, հեղինակային իրավունքի 3, SS 5, հայտերի ընդունման 3, պետական գրանցամատյանի 6՝ մոտ 38 մասնագետ: 2019-ին նշանների մեկ փորձագետին բաժին էր ընկնում մոտ 230 ազգային հայտ: Եթե աշխատակազմը չի աճել, մինչև 2025-ը ծանրաբեռնվածությունն աճել է ևս 40%-ով: Ուսուցումը բոլոր 25 տարիներին ֆինանսավորել են գործընկերները (ՄՄՀԿ, ԵԱԳ, ԵԱԱԳ, ՌՄՍՊԻ, USAID, ԵՄ), սեփական ուսումնական կենտրոն մինչ օրս չկա. Հայաստանի ամերիկյան համալսարանին կից գործարկումը խոստացված է 2026-ի երկրորդ կիսամյակում:

Ապրանքային նշանների հայտերի 62%-ն արդեն ներկայացվում է էլեկտրոնային եղանակով

Էլեկտրոնային հայտերի բաժինն ապրանքային նշանների ազգային հայտերում, %

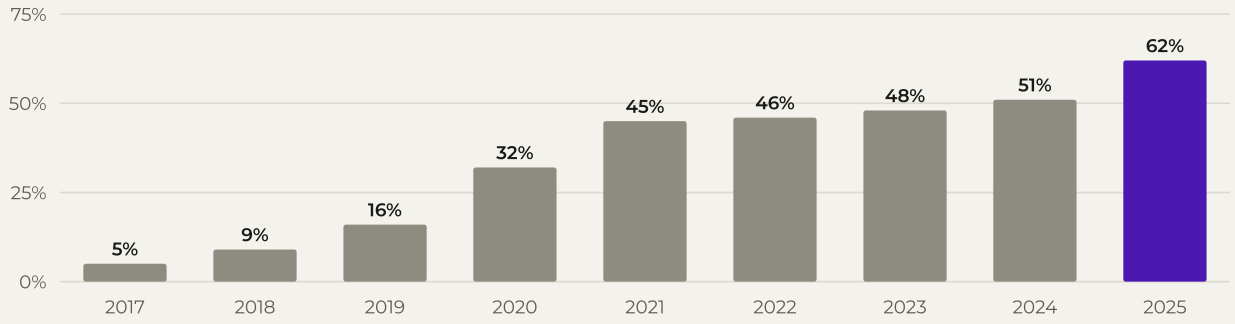

Աղբյուր՝ ՄՍԳ տարեկան հաշվետվություններ, 2001–2025 (համադրված հայերեն, անգլերեն և ռուսերեն տարբերակները):

Փուլ	Տարիներ	Ինչ է արվել
Ավտոմատացում և շտեմարաններ	2001–2010	Տեղեկագիր CD-ROM-ով, գործավարության ենթահամակարգեր, որոնում EAPATIS-ի հիման վրա (2004), կայք՝ նշանների շտեմարաններով (2006), Unicode (2009), առաջին էլեկտրոնային հայտեր (2009–2010), CISPATENT սկավառակներ ԱՊՀ 9 երկրի հետ
Վեբ համակարգեր և թվայնացում	2011–2020	Նոր կայք (2012), նշանների վեբ գործավարություն (2013), գյուտերի և նմուշների (2014), Անշ և լիցենզիաների (2015), էլեկտրոնային երկարաձգում (2019), տարեկան 1–2 հազար փաստաթղթի թվայնացում
Պետական թվային ենթակառուցվածք	2021–2025	aipo.am կայք (2021), 3D մոդելներ հայտերում (17.05.2023), մուտք «Ես եմ»-ով (2023), ԷԿԵՆԳ ստորագրություն (2024), low-code հարթակով միասնական համակարգի ՏԱ-ն հավանության է արժանացել 20.12.2025-ին, մրցույթը նախաձեռնված է

Գյուտերը և նմուշներն ավելի դանդաղ են անցնում թվային ձևաչափի, քան նշանները. էլեկտրոնային եղանակով ներկայացվում է գյուտերի հայտերի 27–40%-ը և նմուշների 28–67%-ը: Արհեստական բանականությունը հաշվետվություններում ներկայացված է միայն որպես ԵԱԱԳ-ի և Ռոսպատենտի սեմինարների թեմա, գերատեսչությունը որոնման կամ դասակարգման սեփական ԱԲ գործիքներ չունի:

09
Ch
PATENT.LAB

Հայկական համակարգի դժվարություններն ու առանձնահատկությունները

Հիմնական առանձնահատկությունը խզումն է գրանցման արագ աճող պահանջարկի և այն ինստիտուտների միջև, որոնք փոխվում են միջազգային պարտավորությունների, այլ ոչ թե պահանջարկի տեմպով: Հաշվետվություններն իրենք խնդիրներ գրեթե չեն նշում, ուստի ստորև՝ տվյալներից արված եզրահանգումներ:

01 **Արտոնագրային համակարգ՝ առանց առևտրային միջուկի:** Հայտատուները ֆիզիկական անձինք և բուհեր են, արտոնագրերն ուժի մեջ չեն պահպանվում, գյուտերի լիցենզիաները՝ տարեկան 1–4: Կարճաժամկետ արտոնագիրն առանց փորձաքննության (տրվածների 80%-ը) նվազեցնում է գրանցամատյանի հուսալիությունը երրորդ անձանց համար:

02 **«Նշանային» գերծանրաբեռնվածություն:** Հայտեր՝ +80% յոթ տարում, մերժումներ՝ 3% → 10%, առարկություններ՝ ×3, դատական գործեր՝ ×2,7՝ ամենայն հավանականությամբ անփոփոխ աշխատակազմի պայմաններում: 2025-ին քննարկվել է 3 842 հայտ, գրանցման որոշումներ՝ 1 299, հաշվետվությունը խզումը չի բացատրում:

03 **Թույլ վիճակագրական մշակույթ:** Լեզվական տարբերակների թվերը չեն համընկնում, գծապատկերները չեն համընկնում տեքստի հետ, բաժինները պատճենվում են նախորդ տարուց, տոկոսները հաշվարկվում են սխալ: Վեճերում ապացուցման համար պաշտոնական վիճակագրությունը քիչ պիտանի է:

04 **Ձգձգվող օրենսդրական նախագծեր.** հեղինակային իրավունքի օրենք՝ 13 տարի, ՄՄ ռազմավարություն՝ 4 տարի, միասնական SS համակարգ՝ 2024-ից ՏԱ փուլում: ՄՄ-ի առաջնահերթությունը կառավարության օրակարգում բարձր չէ:

05 **Ներդաշնակեցման երկու շրջանակ:** ԵԱՏՄ պայմանագրերը (նշաններ, կոլեկտիվ կառավարում, ապագա եվրասիական նշան) և CEPA-ի պարտավորությունները (ԱՆշ, սպառում, իրավակիրառում) իրականացվում են զուգահեռ, «կոնյակ» ԱՆշ-ի շուրջ վեճն ուղղակի հետևանք է:

06 **ԱՆշ-ն և հեղինակային իրավունքը չեն չափվում՝** հենց այն օբյեկտները, որոնց շուրջ կառուցվում են ՄՄՀԿ-ի և ԵՄ-ի ծրագրերը (գինի, կոլեկտիվ կառավարում, ստեղծագործական ոլորտներ):

07 **Կախվածություն արտաքին փորձաքննությունից:** Օրինագծերը գրում են ԵՄ-ի և ՄՄՀԿ-ի փորձագետները, որոնումն անում է ԵԱԱԳ-ն, ուսուցումը վճարում են գործընկերները. արդյունավետ է փոքր երկրի համար, բայց ՄՄ քաղաքականությունը դարձնում է դոնորներից կախյալ:

Ուժեղ կողմեր. միջազգային համակարգերի ամբողջական հավաքածու (PCT, Մադրիդ, Հաագա, Եվրասիական արտոնագրային կոնվենցիա՝ արդյունաբերական նմուշների արձանագրությամբ), նշանների արագ և մատչելի գրանցում էլեկտրոնային հայտերով, գործող Բողոքարկման խորհուրդ և 2021-ից կայուն ղեկավարություն:

10
Pr
PATENT.LAB

Հեռանկարներ և առաջարկություններ պրակտիկայի համար

Առաջիկա երեք տարին կորոշեն արդեն մեկնարկած չորս գործընթաց, բոլորն էլ հայկական պրակտիկան տեղափոխում են դեպի եվրոպական մոդել՝ պահպանելով եվրասիական արտոնագրային շրջանակը:

Գործընթաց	Կարգավիճակը 2025-ի վերջին	Ինչ կփոխի
EU4IP (EUIPO, 2024–2027)	Հայաստանը շահառու է, EUIPO առաքելություն՝ 11–12.11.2025, տնօրենի այց՝ 2026-ին	Նշանների փորձաքննության մերձեցում EUIPO-ին, որոնման գործիքներ, հնարավոր միացում TMview / DesignView-ին
Հեղինակային իրավունքի օրենք + ՔՕ 1137-րդ հոդված	Փաթեթը Կառավարությունում՝ փորձաքննությունից և քննարկումից հետո	Օրենքով սահմանված փոխհատուցում, ԿԿԿ հավատարմագրում, ընդլայնված կոլեկտիվ կառավարում՝ հայցերի աճ
ՄՍ ռազմավարություն և ուսումնական կենտրոն	Ռազմավարությունը մշակվում է ՄՍՀԿ-ի հետ, կենտրոնը՝ 2026	Հավատարմատարների և իրավաբանների ազգային պատրաստում, այսօր քննությունը հանձնում է տարեկան 2–7 մարդ
Նոր SS համակարգ	ՏԱ-ն հավանության է արժանացել 20.12.2025-ին, մրցույթ	Ամբողջական էլեկտրոնային գործավարություն, բաց գրանցամատյաններ, իրատեսական հորիզոն՝ 2027–2028

Զուգահեռաբար ԵԱՏՄ-ում պատրաստվում է միասնական եվրասիական ապրանքային նշան. եթե այն գործի, ռուսաստանյան և ղազախստանյան հայտերի մի մասը դուրս կգա ազգային ընթացակարգից և Մադրիդից:

Ինչ է սա նշանակում իրավաբանական պրակտիկայի համար

- **Նշանների վեճերն աճող շուկա են:** Տարեկան 235–250 առարկություն և մինչև 140 դատական գործ՝ երկրում երկու տասնյակ հավատարմատարի պայմաններում: Բավարարված բողոքների բաժինը նվազում է. ապացուցողական բազան պետք է պատրաստել արդեն առարկության փուլում:
- **Ռուսական հաճախորդների համար Հայաստանը № 1 օտարերկրյա ուղղությունն է** (տարեկան 540–760 նշանի հայտ): Մադրիդն ավելի էժան է, բայց ազգային ընթացակարգը ավելի քիչ նախնական մերժումներ է տալիս (2020-ին Մադրիդով 37%, ազգայինով՝ 6%): Էլեկտրոնային հայտը պահանջում է մուտք «Ես եմ»-ով, այսինքն՝ տեղական ներկայացուցիչ:
- **Արտոնագրեր՝ ԵԱԱԳ-ով:** Պահպանության և արտոնագրային մաքրության ստուգման համար վճռորոշը եվրասիական գրանցամատյանն է (9 285), ոչ թե ազգայինը (230): Կարճաժամկետ արտոնագիրը տեղին է որպես առաջնության էժան ամրագրում, բայց այն հեշտ է վիճարկել:
- **Անշ-ն և գինեգործությունն առաջիկա տարիների թեման են:** ՄՍՀԿ-ի գինու ծրագիրը, 2026-ի պլանում Անշ աջակցությունը, 2022-ի փոփոխությունները և CEPA-ն ստեղծում են պահանջարկ՝ վիճակագրության և ձևավորված պրակտիկայի բացակայության պայմաններում:
- **Անվան իրավունք և անհատականացման միջոցներ:** Հայաստանը պահպանում է հատուկ ինստիտուտ՝ «Հայ», «Հայաստան», «Հայկական» բառերի օգտագործման թույլտվություն անվանումներում (որոշում № 289, 07.07.2000), իսկ նշանը հանրահայտ ճանաչելու դիմումներն ավելանում են: Նյութ է՝ պաշտոնական անվանումների և նշաններում անունների ռուսական կարգավորման հետ համեմատական վերլուծության համար:

Բազային կանխատեսում 2026–2028-ի համար. նշանների հայտերը կշարունակեն աճել տարեկան 5–10%-ով և ազգային ընթացակարգով կգերազանցեն 4 500-ը, էլեկտրոնային հայտերի բաժինը կմոտենա 80%-ի, ազգային հայտատուների արտոնագրային ակտիվությունը կմնա 100–120 հայտի սահմանում, Հայաստանում եվրասիական արտոնագրերը կգերազանցեն 10 000-ը: Կանխատեսումն էքստրապոլացնում է 2021–2025-ի շարքերը և հաշվի չի առնում արտաքին ցնցումները:

Ա

Ax

PATENT.LAB

Հավելվածներ

Ա. Ամփոփ տվյալներ ըստ տարիների

Ըստ հաշվետվությունների հիմնական տեքստի՝ համադրված երեք լեզվական տարբերակով, «—»՝ ցուցանիշը չի բերվում: Գյուտերը 2021-ից ներառում են կարճաժամկետ արտոնագրերը:

Տարի	Գյուտ+ՕՄ՝ հայտեր	տրված	ԱՆ՝ ազգ. հայտեր	որից՝ ազգ. հայտատ.	ԱՆ՝ գրանց.	Մադրիդ՝ դեպի ՀՀ	Մադրիդ՝ ՀՀ-ից	Դիզայն՝ ազգ.	Հաագա	Գործող եվրաս. արտոնագրեր	Առարկ.	Բողոք. խորհուրդ
2001	168	—	806	407	759	2 442	—	2	—	—	—	—
2002	222	—	620	388	654	1 433	1	15	—	—	—	—
2003	161	176	927	693	602	2 120	1	23	—	—	—	—
2004	144	170	1 855	1 598	1 095	2 268	5	41	—	—	—	—
2005	231	146	1 449	1 089	1 282	1 627	26	20	—	—	—	—
2006	214	240	1 439	945	1 100	2 600	6	29	—	—	—	—
2007	147	176	1 477	882	1 164	3 219	10	18	—	3 004	—	—
2008	239	138	1 443	939	1 189	3 197	12	24	—	3 068	—	—
2009	168	186	1 707	1 115	1 297	3 330	11	35	—	4 264	—	—
2010	187	165	1 959	1 266	1 499	3 270	23	23	—	4 115	—	—
2011	188	168	1 717	1 105	1 560	2 985	24	28	—	3 174	—	—
2012	182	154	1 780	1 122	1 388	3 087	28	57	—	3 504	—	—
2013	172	130	1 797	1 167	1 567	3 025	43	33	—	3 453	—	—
2014	181	148	1 950	1 341	1 584	2 897	31	33	210	3 482	—	—
2015	170	131	1 895	1 340	1 488	3 149	20	38	237	3 714	—	—
2016	126	137	1 717	1 261	1 564	2 268	30	29	196	4 571	—	—
2017	150	101	1 883	1 348	1 435	2 997	51	58	149	4 958	78	—
2018	141	135	2 147	1 556	1 453	3 043	35	57	111	4 848	93	14
2019	153	132	2 722	2 157	1 789	3 198	33	42	121	5 150	171	20
2020	99	101	2 418	1 900	1 868	2 710	27	33	118	5 244	131	38
2021	109	73	2 887	2 364	2 068	2 765	33	37	95	5 475	99	28
2022	118	97	3 143	2 537	1 898	2 773	19	46	97	7 324	88	36
2023	112	83	3 282	2 685	2 377	2 943	32	37	138	8 834	114	28
2024	96	77	3 636	2 965	2 501	2 981	62	26	120	8 561	250	30
2025	106	72	3 863	3 112	2 546	2 885	23	52	140	9 285	235	24

Վերապահումներ. 2001–2002-ի համար հաշվետվությունները բերում են միայն արտոնագրեր տալու որոշումները (166 և 167), ոչ թե տրված արտոնագրերը, 2011–2012-ի պայմանագրերը՝ ըստ այդ տարիների հաշվետվությունների (2013–2015-ի աղյուսակներում՝ 83 և 132), 2016-ի մադրիդյան ծանուցումները (2 268) հաստատված են անգլերեն և հայերեն տարբերակներով:

Բ. Երեք տարբերակների համադրմամբ բացահայտված ուղղումներ

Տարի	Ցուցանիշ	Նշված է (ռուսերեն տարբերակ / թարգմանություն)	Ճիշտ է (հայերեն բնօրինակ)
2003	Ազգային հայտատուների նշանների հայտերը 2002-ին (համեմատություն)	338 (անգլ.)	388

Տարի	Ցուցանիշ	Նշված է (ռուսերեն տարբերակ / թարգմանություն)	Ճիշտ է (հայերեն բնօրինակ)
2003	Մադրիդյան ծանուցումներ	2 753 (համեմատության պարբերություն)	2 120 (տեքստ և աղյուսակ)
2004	Գրանցված նշաններ	1 090 (անգլ.)	1 095
2006	Օտարերկրյա հայտատուներ, ազգային ընթացակարգ	404	494 (1 439 − 945, այդպես է 2007-ի հաշվետվությունում)
2007	Նախնական մերժումներ Մադրիդով	430	403
2008	01.01.2009-ից գործող օրենքի անվանումը	«Արտոնագրերի, օգտակար մոդելների և արդյունաբերական նմուշների մասին»	«Գյուտերի, օգտակար մոդելների և արդյունաբերական նմուշների մասին»
2009	Նախնական մերժումներ Մադրիդով	357	591
2010	Ազգային հայտատուների գյուտերի և ՕՄ հայտեր	117	177
2011	Ազգային հայտատուների նշանների հայտեր	1 102	1 105
2011	Ուժի մեջ պահպանված արտոնագրեր	258	248
2013	Եվրասիական հայտեր ՄՍԳ-ի միջոցով	3	4
2013	Հետ կանչված / մերժված նշաններ	11 / 124 (անգլ.)	18 / 131
2014	Արդյունաբերական նմուշներ, ազգային հայտատուներ	25 (անգլ.)	27
2016	Գործող եվրասիական արտոնագրեր	4 751	4 571
2017	Ազգային հայտատուների նշանների հայտեր	1 472 (գծապատկեր)	1 348
2019	Դատարաններ	120 գործով 50 նիստ (անգլ.)	50 գործով 120 նիստ
2020	Դատարաններ	պատճենված է 2019-ից	70 գործով 162 նիստ
2020	Նշանների գրանցումների աճ	+38%	+4,4% (1 789 → 1 868)
2020	Արդյունաբերական նմուշներ՝ 2019-ի համար	57	42
2020	Առարկություններ	«աճել են 23%-ով» (անգլ.)	նվազել են 23%-ով
2021	Տրված արտոնագրեր	72	73
2021	Բողոքարկման խորհուրդ	12 / 13 (անգլ.)	17 բավարարված / 11 մերժված
2022	Նշանների գրանցումներ	«աճել են 8%-ով» (անգլ.)	նվազել են 8%-ով
2023	Առարկություններ	«նվազել են 25%-ով» (անգլ.)	աճել են (88 → 114, +29,5%)
2024	Դատարաններ	200 գործով 140 նիստ (ռուս.)	140 գործով 200 նիստ
2024	«+63%»-ը նախաբանում	Մադրիդ / Հայաստանից	+1,3% / +94%
2025	Դատարաններ	պատճենված է 2024-ից	135 գործով 230 նիստ
2025	Արդյունաբերական դիզայնի տարբերակներ	724	72
2025	Կայքում հրապարակման ամսաթիվ	22.05.2025 (ռուսերեն էջ)	10.04.2026 (հայերեն էջ)

Հաստատված են բնօրինակով, թեև անոմալ են թվում. 2014-ին նշանների 1 299 հայտի նախնական փորձաքննություն, 2022-ին եվրասիական արտոնագրերի 34% աճ, 2025-ին 3 842 քննարկված հայտ՝ գրանցման 1 299 որոշման դեպքում, 2009-ին ֆիրմային անվանումների 123 մերժում (ըստ տարբերության՝ պետք է լիներ 872):

Գ. Աղբյուրներ

ՄՍԳ տարեկան հաշվետվություններ՝ էջեր երեք լեզվով. aipo.am/hy, aipo.am/en, aipo.am/ru: Հայերեն PDF-ներ ըստ տարիների՝

2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007
2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014
2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021
2022 2023 2024 2025

ՄՍՀԿ. IP Statistics Data Center՝ Հայաստանի պրոֆիլ ըստ հայտատուի ծագման, 1980–2024 (մայիս, 2026), Հայաստանի վիճակագրական պրոֆիլ (2024, հունիս, 2026), WIPO Lex՝ Հայաստան, Global Innovation Index 2025՝ Armenia:

PATENT.LAB

Ուսումնասիրությունը պատրաստել է Patent.Lab-ը բաց աղբյուրների՝ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության մտավոր սեփականության գրասենյակի տարեկան հաշվետվությունների (aipo.am) և ՄՍՀԿ վիճակագրության հիման վրա: Նյութը վերլուծական բնույթ ունի և իրավաբանական խորհրդատվություն չէ:

© Patent.Lab, 2026 — Karen Musaelyan